

JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN DAROMAD SOLIG‘I VA IJTIMOIIY SOLIQ HISOBOTINI TO‘LDIRISH AMALIYOTI

Zuhriddin Qahharov

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

“Buxgalteriya hisobi va hisoboti” kafedrasi dotsenti, PhD.

e-mail: kahharovzz@gmail.com

Annotatsiya

Tezisdagi jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va ijtimoiy soliq hisobotini to‘ldirish amaliyoti ko‘rib chiqiladi. Ushbu hisobotlarni to‘ldirish jarayonlari, huquqiy asoslari, soliq to‘lovchilar uchun muhim jihatlar hamda amaliy tavsiyalar haqida ma‘lumotlar beriladi. Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasining tegishli qonun hujjatlari va soliq kodeksiga oid tahlillar keltiriladi.

Kalit so‘zlar

Jismoniy shaxslar, daromad solig‘i, ijtimoiy soliq, hisobot, soliq kodeksi, soliq to‘lovchilar, huquqiy asoslar, soliq hisobotlari.

Mamlakatimizda soliq ma‘murchiligini rivojlantirishning asosiy sharti sifatida sohaga raqamlashtirishni keng joriy qilish orqali tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga o‘rinsiz aralashuvlarni kamaytirish hisoblanadi. Soliq to‘lovchilar tomonidan soliq va moliyaviy hisobotlarni soliq organlariga taqdim qilish faqat elektron shaklda elektron soliq xizmatlari portalida amalga oshirilishi majburiylik kiritilganligiga ancha vaqt bo‘lgan.

Soliq hisobotlarini o‘z vaqtida taqdim etmagan soliq to‘lovchilarga qanday chora ko‘riladi? Bugungi kunga kelib soliq hisobotlarini o‘z vaqtida taqdim etmaganligi uchun ma‘muriy jarima tarzidagi jazo qo‘llash amaliyoti bekor qilingan. Buning o‘rniga vakolatli soliq organi soliq hisobotini o‘z vaqtida taqdim qilmagan soliq to‘lovchiga bu bo‘yicha amaliy yordam berishi mumkinligi yozilgan xabarnoma jo‘natadi. Ushbu jarayon “Soliq organi – soliq to‘lovchiga madadkor” mezonida amalga oshirilmoqda.

Soliq hisobotini o‘z vaqtida taqdim etilmaganligiga 10 kalendar kuni o‘tganidan so‘ng soliq organi soliq to‘lovchining bank hisobvaraqlariga ta‘qiq qo‘yadi. Amaldagi soliq kodeksining 111-moddasiga asosan soliq to‘lovchining (soliq agentining) bankdagi hisobvaraqlari bo‘yicha operatsiyalarni to‘xtatib turish to‘g‘risidagi qaror soliq organining rahbari (rahbar o‘rinbosari) tomonidan o‘n kundan ko‘p bo‘lmagan muddatga qabul qilinishi mumkin. Soliq to‘lovchining (soliq agentining) bankdagi hisobvaraqlari bo‘yicha operatsiyalarni o‘n kundan ko‘p muddatga to‘xtatib turish to‘g‘risidagi qaror soliq organining iltimosnomasiga asosan sud tomonidan qabul qilinishi mumkin. Bunda soliq to‘lovchining (soliq agentining) bank hisobvaraqlari bo‘yicha operatsiyalari sud tomonidan qaror qabul qilingunga qadar to‘xtatib turiladi.

BARQAROR IQTISODIY O‘SISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH MASALALARI

Soliq to‘lovchi soliq hisobotini taqdim etgan vaqtdan keyin uning bank hisobvarag‘iga qo‘yilgan ta‘qiq bekor qilinadi.

Biz ushbu tezis orqali jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining amaldagi hisobot shaklini to‘ldirish va soliq organlariga taqdim qilishni tushuntirib o‘tmoqchimiz. Ushbu tezis yozilayotgan paytda my.soliq.uz saytining hisobotlar qismida “Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va ijtimoiy soliq hisob-kitobi”ning “11101_16” kodli hisobot shakli amalda edi va hisobotni to‘ldirishni ushshu shakli misolida tushuntirib o‘tamiz.

Shuni ta‘kidlab o‘tishimiz kerakki, ijtimoiy soliqning hisobot shakli alohida topshirilmaydi, ya‘ni ijtimoiy soliqning ma‘lumotlari ham jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bilan bir hisobot shaklida mujassamlashgan bo‘ladi. Hisobot shakli o‘sib boruvchi tartibda to‘ldiriladi va taqdim qilinadi.

Hisobot detallari

46 - Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad soliği

Hisobot

2023

April

CHILONZOR tumani

Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad soliği va ijtimoiy soliq Hisob-kitobi

Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad soliği va ijtimoiy soliq Hisob-kitobi

Ilova. № 1 Ijtimoiy soliq hisoblanmaydigan tulov turлари

Ilova. № 2 Jismoniy shaxslarning soliq soliшдан ozod etilgan daromadлари eйилмаси

Ilova. № 3 Mol-mulни ижарага берувчи jismoniy shaxslar учун белгиланган ижара туловининг энг кам микдори МАЪЛУМОТНО

Ilova. № 5, №6 va № 7

1-rasm. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va ijtimoiy soliq hisob-kitobi hisobot detallari

Barcha soliq hisobotlarida bo‘lgani kabi ushbu hisobotda ham, eng avvalo, hisobot detallari to‘ldirib olinishi zarur. Bunda soliq turi, hisobot turi, hisobot yili, hisobot davri (oy) va hisobot taqdim etiladigan davlat soliq xizmati organi tanlanadi (1-rasm).

Barcha soliq turlarining hisobotlari kabi ushbu hisobot ham varaqlar va ilovalardan tashkil topadi. Varaqlar va ilovalarni to‘ldirish avvalo oxirgi varaqlardan boshlash tavsiya etiladi. Ilovalarning ayrimlari hisobot matnida ko‘rinmaydi (№4, №5, №6 va №7 ilovalar). Ushbu ilovalarning ma‘lumotlarini to‘ldirish “Biriktiriladigan shablon fayli” orqali amalga oshiriladi (2-rasm).

BARQAROR IQTISODIY O‘SISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH MASALALARI

Хар бир jismoniy шахс kesimida hisoblangan

Хисобчилар диққатиغا!

Хисобланган меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидagi даромadлар тўғрисидаги маълумотлар Сиз томонингиздан ЖШШИРни нотўғри териш ёки бошқа хатолар сабабли бирон бир фуқаро бўйи Шу сабабли, ҳисобланган даромadлар суммаси тўғрисидаги маълумотлар ҳар бир фуқаро kesimida тўғри кiritилиши шарт!

Жисmoniy шахснинг шахсий идентификацион рақами (ЖШШИР) фуқаролик паспорти (ID-карта)да кўрсатилган бўлади.

Фуқароларнинг ЖШШИРини Солиқ қўмитасининг "ty.soliq.uz" электрон солиқ хизматлари порталидаги электрон давлат хизматларининг "СТПР ёки ЖШШИРингизни аниқлане" бўлими.

Изоҳлар:

7, 8 ва 9-устунларни тўлдириш мажбурий ҳисобланади, бунда якка тартибдаги тадбиркорлар мустасно;

11 ва 13-устунлар йил бoshидан ўсиб борувчи яқун билан тўлдирилади;

11-устундаги жами сумма ҳисоб-китобнинг 011-сатрига тенг бўлиши керак;

12-устундаги жами сумма ҳисоб-китобнинг 0110-сатрига тенг бўлиши керак.

Тр	Жисmoniy шахснинг Ф.И.Ш.	Лавозими	ЖШ ШИР	Иш ўрни ташкил қилинган сана (Иш ўрни 01.01.2023 йилгача ташкил қилинган бўлса 01.01.2023 ёзилади, жорий йилда ташкил этилган бўлса сана кўрсатилади)
1	2	3	4	5
1	Директор	3	4	01.01.2022

2-rasm. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va ijtimoiy soliq hisob-kitobiga biriktiriladigan shablon fayli

Shablon faylining varaqlari quyidagilar hisoblanadi:

- har bir jismoniy shaxs kesimida hisoblangan mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlar, mazkur daromadlar bo‘yicha hisoblangan jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i to‘g‘risida ma‘lumot (4-ilova);
- har bir jismoniy shaxs kesimida hisoblangan mulkiy (dividend va foizlardan tashqari), moddiy naf tarzidagi va boshqa daromadlar, mazkur daromadlar bo‘yicha hisoblangan jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i to‘g‘risida ma‘lumot (5-ilova);
- bajarilgan qurilish ishlari bo‘yicha ish haqi hisoblanishi yuzasidan ma‘lumotnoma (6-ilova);
- har bir jismoniy shaxs kesimida kasanachilik faoliyatidan olingan daromadlar, mazkur daromadlar bo‘yicha hisoblangan jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i to‘g‘risida ma‘lumot (7-ilova).

Yuqoridagi ilovalarning eng muhimi va ko‘pchilik soliq to‘lovchilar tomonidan har hisobotda to‘ldiriladigan qismi 4-ilova hisoblanadi. Ushbu ilovada jismoniy shaxslarning nomi, lavozimi, shaxsiy identifikatsiya raqami, mehnat munosabatlari haqida ma‘lumotlar, yil boshidan beri va hisobot oyida hisoblangan daromad, yil boshidan beri va hisobot oyida hisoblangan daromad solig‘i haqidagi ma‘lumotlar yoziladi. Zarur holatlarda hisobotda 5-7-ilovalar ham to‘ldirilishi zarur.

Ilovalarga kiritilgan qiymatlar bir kalendar yili davomida, ya‘ni soliq davri davomida hisobga olinishi zarur. Masalan, bir jismoniy shaxsga yanvar-mart oylarida mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromad hisoblangan bo‘lsa va keyin aprel oyidan boshlab daromad hisoblash to‘xtatilgan bo‘lsa (masalan, ishdan bo‘shaganligi sababli), ushbu xodimga dastlabki oylar (yanvar-mart) da hisoblangan daromadlar qiymati aprel-dekabr oylaridagi hisobot shakllarida ham yozib qo‘yilishi kerak.

BARQAROR IQTISODIY O‘SISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH MASALALARI

Biriktiriladigan fayl shabloniga barcha yozuvlar kiritilganidan keyin fayl kompyuter xotirasida saqlanishi va my.soliq.uz saytida to‘ldirilayotgan hisobotga yuklanishi (upload) kerak. Shundan keyin zarur holatda 3-ilova to‘ldirilishi boshlanadi (3-rasm).

Mol-mulki ijara beruvchi jismoniy shaxslar uchun belgilangan ijara tўlovining eng kam miqdori MA'LUMOTNOMA-HISOB-KITOB

Kursatkiçlar	Satr kodı	Jami	Ijaraga beriladigan miqdar				
			Turar joy (kv.metr)			Noturra	
			Toşkent ş.	Nukus ş. va viloyat markazlaridagi shaxarlar	Boshqa aholi punktlari	Toşkent ş.	Noturra
1	2	3	4	5	6	7	8
Ijaraga beriladigan mol-mulki ulchov birligi	010	x					
Oylik ijara tўlovi stavkasilarining eng kam miqdori, sūmda*	020	x					
Xisobot oyi uchun ijara tўlovining eng kam miqdori	030						
Ijaraga shartnomasiga asosan har oylik ijara tўlovi**	040						
Xisobot oyi uchun jismoniy shaxslardan olinadigan daromad soligining qūshimcha hisoblangan summasi ((030-satr - 040-satr) x 12%)	050						
Avvalgi xisobot davri uchun jismoniy shaxslardan olinadigan daromad soligining qūshimcha hisoblangan summasi (avvalgi Ma'lumotnoma-hisob-kitobning 070-satri)	060		x	x	x	x	
Xisobot davri uchun jismoniy shaxslardan olinadigan daromad soligini qūshimcha hisoblangan summasi (050-satr + 060-satr)	070		x	x	x	x	

Ilovax, Ushbu ilovani jismoniy shaxslardan mol-mulki ijara olingan yuridik shaxslar tomonidan tўldiriladi.

* Jismoniy shaxslar tomonidan belgilangan ijara tўlovining eng kam stavkasi kўrsatiladi.

** Ushbu summa hisob-kitobning 012-satriga ham aks ettirilishi shart.

3-rasm. Mol-mulki ijara beruvchi jismoniy shaxslar uchun belgilangan ijara to‘lovining eng kam miqdori ma'lumotnoma-hisob-kitobi

3-ilova faqat mol-mulki (turar va noturra joylar, yengil va boshqa avtomobillar) ni jismoniy shaxsdan ijara olingan va ularga mulkiy daromad to‘laydigan soliq agentlari tomonidan to‘ldiriladi. 3-ilovani to‘ldirishdan maqsad ijara to‘lovining eng kam miqdorlarini aniqlash hisoblanadi. Ma'lumotlarni to‘ldirishda ijara olingan joylarning ijara shartnomasiga ko‘ra kvadrat metrdagi maydoni, transport vositalarining soni hamda ular bo‘yicha eng kam oylik ijara miqdorlari haqidagi har yili tasdiqlanadigan normalardan foydalanish lozim (1-jadval).

1-jadval:

Turar joy va noturra joylarni ijara berishning eng kam stavkalari (2024-yil uchun)

Ijaraga berilgan mol-mulki turi	O‘lchov birligi	Oylik ijara to‘lovlarining eng kam miqdori, so‘mda		
		Toşkent shahri	Nukus shahri va viloyat markazlari	Boshqa aholi punktlari
Turar-joy	1	25 000	12 000	5 000
Noturra-joy	kv.metr uchun	40 000	23 500	10 000

2024 yilda yengil avtomobil ijarasining eng kam miqdori 780 ming so‘mga va mikroavtobuslar, avtobuslar hamda yuk avtomobillar ijarasi miqdori 1 550 000 so‘mga teng etib belgilangan. Mol-mulki ijara berishdan olingan daromadlar bo‘yicha hisoblangan jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i summasi hisob-kitobning 7-ustun 070-satriga soliq agenti tomonidan yozilishi kerak.

BARQAROR IQTISODIY O‘SISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH MASALALARI

Jismoniy shaxslarning daromad soligi hisobotining muhim qismlaridan yana biri 2-ilova hisoblanib, unda jismoniy shaxslarning soliq solishdan ozod etilgan daromadlari keltiriladi (4-rasm).

Хисоб-китобга 2-илова

Жисмоний шахсларнинг солиқ солишдан озод этилган даромادلари ЁЙИЛМАСИ

Кўрсаткич номи	Сатр коди	Имтиёзлар қўлланилган жисмоний шахслар сони	Даромад суммаси
Имтиёзлар суммаси - жами (020-сатр + 050-сатр + 060-сатр)	010	X	
шу жумладан:		X	X
а) Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига мувофиқ - жами (030-сатр + 040-сатр):	020	X	
– Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 378-моддаси бўйича (банди ва имтиёз мазмуни кўрсатилади) (0301-03...-сатрлар йиғиндиси)	030	X	
шу жумладан:		X	X
0301	0301		
0302	0302		
0303	0303		
0304	0304		
0305	0305		

4-rasm. Jismoniy shaxslarning soliq solishdan ozod etilgan daromadlari

2-ilovada Soliq kodeksining 378-380-moddalari bo‘yicha va boshqa normativ-huquqiy hujjatlarga muvofiq qo‘llaniladigan daromad solig‘i bo‘yicha imtiyozlar kiritiladi. Ushbu ilova ham yil boshidan o‘sib boruvchi ketma-ketlikda shakllantiriladi. Ilovaning 010-satri (Jami imtiyozlar summasi) Hisob-kitobning 7-ustun 030-satriga avtomatik yoziladi.

Хисоб-китобга 1-илова

Ижтимоий солиқ ҳисобланмайдиган тўлов турлари

Тўлов турлари	Сатр коди	Имтиёз суммаси	Пасайтирилган ставка бўйича солиқ суммаси
Ижтимоий солиқ ҳисобланмайдиган тўлов турлари, жами (020-сатр + 030-сатр)	010		
Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига мувофиқ ижтимоий солиқ ҳисобланмайдиган тўлов турлари - жами (0201 - 02...-сатрлар йиғиндиси)	020		x
шу жумладан:			x
0201	0201		x
0202	0202		x
0203	0203		x
0204	0204		x
Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқ ягона ижтимоий тўлов ҳисобланмайдиган тўлов турлари (0301 - 03...-сатрлар йиғиндиси)	030		x
шу жумладан:	x	x	x
0301	0301		x
0302	0302		x

5-rasm. Ijtimoiy soliq hisoblanmaydigan to‘lov turlari

Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va ijtimoiy soliq hisob-kitobiga 1-ilova Ijtimoiy soliq hisoblanmaydigan to‘lov turlari deb nomlanib, unda Soliq kodeksining tegishli moddalari bo‘yicha va boshqa normativ-huquqiy hujjatlarga muvofiq qo‘llaniladigan ijtimoiy soliq bo‘yicha imtiyozlar kiritiladi.

BARQAROR IQTISODIY O‘SISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH MASALALARI

Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va ijtimoiy soliq hisob-kitobining 1-varag‘ida barcha ma’lumotlar umumlashtiriladi. So‘zsiz ushbu varaq hisobotning eng asosiy qismi hisoblanadi (6-rasm).

Kursatkichlar	Satr kodlari	Hisoblangan daromad summasi	Ijtimoiy soliq			Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i	ShJBPXga hisoblangan maxburiy (ijtiboriy) bazalar summasi
			Jami	Umumbelgilangan stavka bуйича	Bo‘shqa stavkalar bуйича		
1	2	3	4	5	6	7	8
Hisoblangan daromadlarning umumiy summasi (011-satr+0111-satr+012-satr+013-satr)	010	17 269 863,88	x	x	x	x	x
shundan:							
Mehnatga haq tўlash bilan bog‘liq bўlgan daromadlar (Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 371-моддаси) (Хисоб-китобга 4-илованинг 11-устуни)	011	17 269 863,88	17 269 863,88	17 269 863,88	x	x	x
shundan, hisobot davrida hisoblangan mehnatga haq tўlash tarzidagi daromadlar (Хисоб-китобга 4-илованинг 12-устуни)	0110	4 317 465,97	4 317 465,97	4 317 465,97	x	x	x
Ўзбекистон Республикаси хўдудда ишлаш учун чет эллик ходимлари бериш буйича хизматлар курсатиш шартномасига мубодиле юридик шакс - Ўзбекистон Республикаси норезидентига тўланадиган чет эллик ходимларнинг даромادلари*	0111	0,00	0,00		x	x	x
Mehnatga haq tўlash bilan bog‘liq bўlmagan daromadlar (Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 375 (дивиденд ва фойзалардан ташқари), 376 ва 377-моддалари) (Хисоб-китобга 5-илованинг 5-устуни)	012		x	x	x	x	x
shundan mehnatga oid munosabatlarда bўlmagan jismoniy shaxsning ёзма аризасига асосан jismoniy shaxslardan оlinadigan daromad soligini uшлаб қолинмаган моддий наф тарафидagi daromadlar	0121		x	x	x	x	x
Jismoniy shaxslarning касаначилик фаолиятдан оlinган daromadlari (Хисоб-китобга 7-илованинг 5-устуни)	013		x	x	x	x	x
Ijtimoiy soliq hisoblanмайдиган tўлов турлари (Хисоб-китобга 1-илованинг 010-satri)	020	x	0,00	x	x	x	x
Jismoniy shaxslarning soliq солишидан озоод этилган daromadlari (Хисоб-китобга 2-илованинг 010-satri)	030	x	x	x	x	0,00	x
Солиқ базаси	040	x	17 269 863,88	17 269 863,88	x	17 269 863,88	x
Jismoniy shaxslardan оlinadigan daromad soligini, ijtimoiy soliq va ShJBPXga badallar stavkasi, %	050	x	x	12,00	x	12,00	0,10
Хисобlangan jismoniy shaxslardan оlinadigan daromad soligini, ijtimoiy soliq va ShJBPXga badallar stavkasi (net-soliq) (rubr)	060	x	2 072 383,67	2 072 383,67	0,00	2 072 383,67	17 269,86
Филлалар ва (ёни) алоқида бўлинмаган ҳамда юридик шaxsning бош офиси томонидан қамайтириладиган иjtimoiy soliq va jismoniy shaxslardan оlinadigan daromad soligini summasi**	061	x	0,00				x
Иjtimoiy soliqni to‘layotganlar оlinadigan daromadlar (Хисоб-китобга 1-илованинг 12-устуни)	070	x	x	x	x		x
Хисобlangan daromad soligini, ijtimoiy soliq va ShJBPXga badallar stavkasi (gross-soliq) (rubr)	071	x	x	x	x	0,00	x
ShJBPXga ixtiboriy tўlangan badal summasi	080	x	x	x	x		
Jami hisobot davrida tўlanishi lozim bўlgan jismoniy shaxslardan оlinadigan daromad soligini, ijtimoiy soliq va ShJBPXga badallar summasi (060-satr - 061-satr - 070-satr - 071-satr + 080-satr)	090	x	2 072 383,67	2 072 383,67	0,00	2 055 113,81	17 269,86

6-rasm. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va ijtimoiy soliq hisob-kitobi

Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va ijtimoiy soliq hisob-kitobida hisoblangan daromadlarning umumiy summasi, mehnatga haq to‘lash bilan bog‘liq bo‘lgan daromadlar, soliq bazasi, hisoblangan jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i, ijtimoiy soliq va ShJBPXga badallar summasi, jami hisobot davrida to‘lanishi lozim bo‘lgan jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i, ijtimoiy soliq va ShJBPXga badallar summasi kabi ma’lumotlar umumlashadi.

Xulosa o‘rnida aytish mumkinki, jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va ijtimoiy soliq hisob-kitobi daromad solig‘i va ijtimoiy soliq uchun yagona umumlashgan hisobot shakli hisoblanadi. Ushbu hisobot shakli daromad solig‘i va ijtimoiy soliqqa oid soliq agentlarining asosiy ma’lumotlarini ochib berish imkoniyatini yaratadi. Hisobot shakli qonunchilikdagi o‘zgarishlar, hisobot ma’lumotlarini yanada boyitish va boshqa sabab hamda maqsadlarga ko‘ra vaqti-vaqti bilan takomillashtirib turiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Qlichev Baxtiyor Pardayevich. (2024). [Xo‘jalik yurituvchi subyektlarda CVP-tahlilni tashkil etishning muammoli jihatlari](#). YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 4 (2024), 754–759
2. Чориев И.Х. (2023). Молиявий ҳисоботлардаги хатоликларни аниқлашда таҳлилий амаллардан фойдаланишнинг услубий жиҳатлари. *Scientific Journal of “International Finance & Accounting*, Issue 1, February 2023.

3. Қличев, Б. (2022). КРИ ТИЗИМИ АСОСИДА МОДДИЙ РАҒБАТЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ ТАҲЛИЛИ. *Архив научных исследований*, 2(1). извлечено от <https://journal.tsue.uz/index.php/archive/article/view/1343>
4. Klichev Bakhtiyar Pardayevich. (2024). Problematic Aspects of Organizing Cvp-Analysis in the Enterprises of Uzbekistan // Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 5(5), 241–248. Retrieved from <https://wos.academiascience.org/index.php/wos/article/view/4906>
5. Чориев И.Х. (2023). Молиявий инвестициялар ҳисобини такомиллаштириш. *Scientific Journal of “International Finance & Accounting*, Issue 2, April 2023.
6. U.K.Yakubov, G.S.Maxmudova. (2022). Biznes tahlil: Operatsion tahlil-1,2. (Darslik). –Т.: “Nihol print”, 205 b.
7. Qlichev Baxtiyor Pardayevich. (2024). Korxonalarda operatsion faoliyat samaradorligini tahlil qilish masalalari. *World Scientific Research Journal*, 26(3), 86–94. Retrieved from <http://wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/3251>
8. Косимович, Я. У. (2024). Ташқи савдо фаолиятида мақбул ечимни топиш масалаларини таҳлили. *World scientific research journal*, 26(2), 199-205.
9. Tulaev, M. (2024). Moliyaviy hisobot konsepsiyalari. *Nordic_Press*, 2(0002).
10. Абдуллаев, А. Б. (2019). СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА И АНАЛИЗА НАЛОГОВ. In *БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЕТ: ДОСТИЖЕНИЯ И НАУЧНЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ XXI ВЕКА* (pp. 10-17).
11. Kasimovich, Y. U. (2021). Developing A Model On The Basis Of A System Of Indicators Determining The Efficiency Of Foreign Trade Activities. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 12(7).
12. ҚЛИЧЕВ, . Б. П. (2022). ИШБИЛАРМОНЛИК ФАОЛЛИГИ ТАҲЛИЛИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ. *Архив научных исследований*, 2(1). извлечено от <https://journal.tsue.uz/index.php/archive/article/view/373>
13. [Rozmatova Umida Yuldashevna. \(2024\). NOMODDIY AKTIVLAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH. World Scientific Research Journal, 26\(3\), 177–184. Retrieved from http://www.wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/3261](http://www.wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/3261)
14. Tulaev, M. (2024). T BUXGALTERIYA HISOBINING SCHYOTLARI VA ULARNING MOHIYATI. *Nordic_Press*, 2(0002).